

Les 1 Overall oorlog

De **Eerste Wereldoorlog** begon toen de kroonprins van Oostenrijk-Hongarije werd vermoord door iemand uit Servië. Doordat beide landen steun kregen van andere landen, was het in bijna heel Europa oorlog. De **centralen** vochten tegen de **geallieerden**. Soldaten schoten op elkaar vanuit **loopgraven**. In België en Frankrijk werd veel gevochten. Nederland bleef **neutraal**, maar nam veel Belgische **vluchtelingen** op. In 1918 wonnen de geallieerden. Duitsland kreeg de schuld van de oorlog en moest veel geld betalen. De centralen raakten stukken land kwijt.

de Eerste Wereldoorlog

Een grote oorlog van 1914 tot 1918.

de centralen

De landen die in de Eerste Wereldoorlog samen vochten tegen de geallieerden.

de geallieerden

De landen die in de Eerste Wereldoorlog samen vochten tegen de centralen.

de loopgraaf

Een gang in de grond die soldaten graven om zich tegen de vijand te beschermen.

neutraal

Als een land neutraal is, kiest het geen partij in een oorlog.

de vluchteling

Iemand die uit zijn land vlucht, bijvoorbeeld omdat het daar oorlog is.

Les 2 De crisisjaren

Na de Eerste Wereldoorlog ging het goed in Amerika. De mensen leenden geld om luxe spullen te kopen, zoals een koelkast of auto. Ook fabrieken leenden geld. Toen die meer spullen gingen maken dan er verkocht werden, brak in 1929 de **crisis** uit. Leningen konden niet afbetaald worden, fabrieken sloten en veel mensen werden werkloos. Amerika handelde niet meer met het buitenland, daardoor kwam de crisis ook in Nederland. Om **steun** te krijgen moesten werklozen dagelijks een stempel halen. Ook waren ze verplicht mee te doen aan de **werkverschaffing**.

de crisis

Een periode waarin het slecht gaat met de economie. Veel bedrijven moeten sluiten en veel mensen worden werkloos.

de steun

De uitkering die werklozen in de crisisjaren kregen van de regering.

de werkverschaffing

Een regeling van de regering om werklozen verplicht nuttig werk te laten doen.

Les 3 Duitsland weer sterk

Duitsland moest veel geld betalen en het land werd heel arm.

Adolf Hitler zei dat hij de problemen zou oplossen. Zijn partij kreeg veel stemmen.

Zo kwam hij aan de macht. Zijn aanhangers heetten **nazi's**. Hitler zorgde voor meer werk. De Joden gaf hij onterecht de schuld van alle ellende in Duitsland. In de **Kristallnacht** werden hun winkels vernield. In 1939 viel het Duitse leger Polen binnen. Zo begon de **Tweede Wereldoorlog**. Duitsland veroverde ook Nederland. Heel veel Joden en andere onschuldige groepen mensen werden in kampen opgesloten en vermoord. De oorlog duurde tot 1945.

Adolf Hitler

De leider van Duitsland tijdens de Tweede Wereldoorlog.

de nazi

Een aanhanger van Hitler.

de Kristallnacht

Een nacht in 1938 waarin veel Joden in Duitsland werden aangevallen en hun winkels werden vernield.

de Tweede Wereldoorlog

Een grote oorlog tussen 1939 en 1945. Duitsers werden de baas in Nederland.

Maak een keuze

Om het verleden te begrijpen, moet je weten hoe je bronnen kiest en hoe je deze bronnen gebruikt. Zo kun je gebeurtenissen uit het verleden beter begrijpen en verklaren.

Les 1

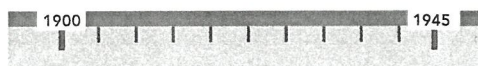
Je hebt loopgraven bestudeerd en er goede beschrijvingen bij gekozen. Zo kun je bepalen wat waar in de loopgraven gebeurde.

Les 2

Je hebt producten bestudeerd. Zo kun je bepalen welke spullen vóór de crisis luxe waren en welke gewoon.

Les 3

Je hebt gebeurtenissen in de goede volgorde aan een tijdbalk gekoppeld. Zo kun je zien wat wanneer gebeurde.

Zo leer je voor de toets

- Bekijk de samenvatting.
- Leer de teksten en de dik gedrukte woorden.
- Vraag iemand om je te overhoren.

De toets is op .....

